

ZARZĄDZENIE

Dnia 21 sierpnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk

Na podstawie art. 545 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. i art. 429 § 1 k.p.k. odmawia przyjęcia wniosku skazanego B. D. z dnia 27 maja 2025 r. (data przekazania pisma do SN), o wznowienie z urzędu postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 10 stycznia 2023 r., sygn. akt II AKzw 2371/22, utrzymującym w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 30 września 2022 r., sygn. akt V Kow 2560/22/pr, w przedmiocie odmowy udzielenia przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności, jako niedopuszczalnego z mocy ustawy.

UZASADNIENIE

Pismami nadanym w dniu 4 maja 2025 r. (data wpływu do SN – 27 maja 2025 r.) skazany B. D. wniósł o wznowienie z urzędu m.in. postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 10 stycznia 2023 r., sygn. akt II AKzw 2371/22, utrzymującym w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 30 września 2022 r., sygn. akt V Kow 2560/22/pr, w przedmiocie odmowy udzielenia przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności. Uzasadniając wniosek skazany zasygnalizował, że skład Sądu odwoławczego w tej sprawie, tworzył SSA X. Y., podnosząc, że sędzia ten powołany został na urząd sędziego sądu apelacyjnego na wniosek Krajowej

Rady Sądownictwa, której status został zakwestionowany przez Europejski Trybunał Praw Człowieka (chodzi o Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną w trybie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw – Dz. U. z 2018 r., poz. 3 – uwaga SN). Wskazał również w swoich pismach na art. 24 k.k.w. odwołując się do stanu zdrowia i dołączając do swojego wniosku dokumentację lekarską.

W tym stanie rzeczy zważyć należało, co następuje.

Przy zakreślonym przedmiocie postępowania wynikającym z powołanych wyżej pism skazanego wskazać na wstępie należy, że rozpoznanie każdego wniosku o wznowienie postępowania, w tym również zawierającego sygnalizację potrzeby orzekania przez sąd wznowieniowy z urzędu (art. 542 § 3 k.p.k.), musi poprzedzać badanie dopuszczalności takiego wniosku (sygnalizacji) – art. 545 § 1 k.p.k. w zw. ze stosowanymi odpowiednio przepisami art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 *in fine* k.p.k.

Wniosek o wznowienie postępowania w przedmiotowej sprawie sporządzony osobiście przez B. D., niezależnie od tego czy traktować go jako sygnalizację, czy też wskazanie na przesłankę wznowienia określoną w art. 24 § 1 k.k.w., jest niedopuszczalny z mocy ustawy, a to, w oparciu o powołane wyżej przepisy art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 *in fine* k.p.k. – stosowane w postępowaniu wznowieniowym odpowiednio (art. 545 § 1 k.p.k.), musiało skutkować odmową jego przyjęcia.

W świetle art. 540 k.p.k. wznowienie dotyczy tylko „postępowania sądowego zakończonego prawomocnym orzeczeniem”. Wszelkie zatem podstawy wznowieniowe, w tym także i ta określona w art. 542 § 3 k.p.k., dotyczą tylko takiego postępowania. Stanowi je zaś postępowanie w przedmiocie procesu, a więc dotyczące odpowiedzialności karnej określonej osoby, w tym i dopuszczalności procedowania w tej materii. Od tej reguły istnieją wszelako wyjątki. Sąd Najwyższy wielokrotnie dopuszczał wznowienie postępowania także i do innych kategorii orzeczeń. Wskazywał chociażby na dopuszczalność wznowienia postępowania prowadzonego na podstawie ustawy z dnia 23 lutego 1991 r o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 34, poz. 149 ze zm.), i to

zarówno postępowania o stwierdzenie nieważności orzeczenia, jak również postępowania o przyznanie odszkodowania i zadośćuczynienia, prowadzonego na podstawie tej ustawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 września 2003 r., III KO 26/03; z dnia 7 grudnia 2004 r., III KO 17/04), czy też postępowania w przedmiocie odpowiedzialności Skarbu Państwa za niesłuszne skazanie lub pozbawienie wolności przez zatrzymanie, czy tymczasowe aresztowanie, a wreszcie postępowania lustracyjnego prowadzonego w oparciu o ustawę z dnia 11 kwietnia 1997 r. o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi (Dz. U. z 1999 r., Nr 42, poz. 428), (zob. postanowienie Sądu Najwyższego: z dnia 21 kwietnia 2005 r., II KO 59/04, OSNKW 2005, nr 5-6, poz.56). W doktrynie od dawna podkreśla się także możliwość wznowienia postępowania również w odniesieniu do postępowań ubocznych, a więc co do innego niż zasadniczy nurt procesu, ale co najwyżej takich, które mają autonomiczny charakter względem tego nurtu, a więc nie są z nim związane (M. Biłtyj, M. Murzynowski: Wznowienie postępowania karnego w PRL w świetle prawa i praktyki, Warszawa 1980 r., s. 59 – 60).

Powszechnie (tak w orzecznictwie, jak i w piśmiennictwie) przyjmuje się w związku z tym, iż wznowienie postępowania w postępowaniu wykonawczym jest dopuszczalne tylko w zakresie przekraczającym możliwości zmiany postanowień na podstawie art. 24 § 1 k.k.w., a na tę m.in. regulację powołuje się wnioskodawca. Przepis ten przewiduje szczególny tryb kontroli i wzruszenia orzeczeń wydanych na podstawie przepisów kodeksu karnego wykonawczego, ograniczony jednak do badania wyłącznie okoliczności faktycznych, nowych lub nieznanych sądowi w chwili orzekania. Nie może więc służyć do korygowania błędów prawnych, co oznacza, że wznowienie postępowania w odniesieniu do postępowania wykonawczego może nastąpić tylko w wypadkach, których dotyczy art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k., art. 540 § 2 i 3 k.p.k., jak również na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 marca 1996 r., III KRN OSNKW 1996, z. 5-6, poz. 26; z dnia 14 grudnia 2004 r., IV KO 35/04; z dnia 15 kwietnia 2010 r., III KO 23/10; K. Postulski, Glosa do postanowienia SN z dnia 5 lutego 2003 r., V KK 241/02, PS 2004, nr. 2, s.159), nie zaś na podstawie art. 24 § 1 k.k.w.

Oczywiste jest przy tym – z racji przytoczonej już treści art. 540 § 1 k.p.k. – że ograniczeniem możliwości wznowienia postępowania toczącego się w ramach postępowania wykonawczego jest wymóg, aby dotyczyło ono orzeczenia kończącego to postępowanie sądowe. Takim będzie to, które definitywnie zamyka rozpoznanie danej kwestii i przez to mające cechy trwałości. W orzecznictwie i w piśmiennictwie podkreśla się, iż na gruncie postępowania wykonawczego orzeczeniem (postanowieniem) kończącym postępowanie jest takie, które powoduje trwałe przekształcenie sposobu lub trybu wykonywania kary lub innego środka (por. Z. Doda, *Rewizja nadzwyczajna w polskim procesie karnym*, Warszawa 1972, s. 132 – 133; W. Grzeszczak, *Kasacja w prawie karnym*, Warszawa 1996, s. 23, A. Herzog, *Glosa do postanowienia SN z dnia 16 września 2008 r., sygn. IV KO 108/08*, *Pr. I Pr.*, 2009, nr 5, s.174; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia z 26 maja 2004 r., V KK 64/04; z dnia 3 września 2015 r., V KO 43/15, ; z dnia 6 września 2018 r., III KO 76/18).

Oceniając charakter i następstwa postanowienia w przedmiocie udzielenia lub nieudzielenia przerwy w wykonywaniu kary pozbawienia wolności, zauważyć należy, że nie są to orzeczenia zamykające definitywnie wskazaną kwestię, a więc mające charakter trwały, bowiem wniosek o udzielenie przerwy może być składany wielokrotnie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2022 r., V KZ 43/22).

W tych uwarunkowaniach faktycznych i prawnych za bezsporną uznać należy niedopuszczalność przeprowadzenia postępowania o wznowienie postępowania w oparciu o przepisy procedury karnej (art. 540, 540a, 540b i 542 § 3 k.p.k.) w odniesieniu do postanowienia sądu odmawiającego udzielenia przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności.

Na marginesie, gdyż kwestia powyższa – wobec niedopuszczalności wniosku o wznowienie – pozostaje poza zakresem procedowania Sądu Najwyższego w niniejszej sprawie, zauważyć należy, że zawarta w piśmie skazanego sygnalizacja wskazująca – jak należy domniemywać – na okoliczność, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (udział w składzie Sądu Apelacyjnego sędziego X. Y.) nie została w jakikolwiek sposób uprawdopodobniona, co musiałoby – w wypadku dopuszczalności wniosku (sygnalizacji) – skutkować

orzeczeniem jak w sprawie Sądu Najwyższego o sygn. V KO 94/25, również z wniosku skazanego B. D. (zob. postanowienie z dnia 13 sierpnia 2025 r.).

Kierując się przedstawionymi względami zarządzono jak na wstępie.

[J.J.]

[r.g.]